

Wyrok z dnia 20 listopada 1997 r.

II UKN 340/97

Jeżeli zatrudnienie pracownika ustało przed stwierdzeniem u niego stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, będącego następstwem choroby zawodowej, to jednorazowe odszkodowanie z tego tytułu przysługuje od pracodawcy, u którego zatrudnienie narażało go na nawrót choroby, także wówczas, gdy powstała ona w czasie pracy u innego pracodawcy (art. 32 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach pieniężnych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.).

Przewodniczący SSN: Zbigniew Myszka, Sędziowie SN: Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Stefania Szymańska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 1997 r. sprawy z powództwa Henryka K. przeciwko Polskiemu Stronnictwu Ludowemu - Zarządowi Wojewódzkiemu w C. o odszkodowanie z tytułu choroby zawodowej, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie z dnia 14 kwietnia 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 1996 r. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Chełmie zasądził od Polskiego Stronnictwa Ludowego - Zarządu Wojewódzkiego w C. na rzecz Henryka K. tytułem odszkodowania kwotę 6042 zł z 40% odsetek w stosunku rocznym od dnia 30 grudnia 1996 r. do dnia zapłaty.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód Henryk K. rozpoczął pracę zawodową w charakterze nauczyciela 1 marca 1951 r. w Szkole Podstawowej w R.H. W okresie od 1 lipca 1951 r. do 31 sierpnia 1967 r. jako nauczyciel pracował w Szkole Podstawowej

w O., zaś od dnia 1 września 1967 r. w Szkole Podstawowej w W.O. W okresie od 1 grudnia 1968 r. do 31 sierpnia 1972 r. został oddelegowany do pracy w Zjednoczonym Stronnictwie Ludowym na stanowisko instruktora do spraw propagandy, a następnie sekretarza Powiatowego Komitetu ZSL. Od 1 września 1972 r. do 31 sierpnia 1982 r. jako nauczyciel mianowany nadal świadczył pracę w Szkole Podstawowej w W.O. Od 1 września 1982 r. rozpoczął pracę w Wojewódzkim Komitecie Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego w C. na stanowisku etatowego Sekretarza Gminnego ZSL w D., pełniąc początkowo tę funkcję z wyboru - na ten okres otrzymał w szkole urlop bezpłatny.

W dniu 5 grudnia 1983 r. powód został zaliczony do III grupy inwalidów i z dniem 31 grudnia 1983 r. rozwiązano z nim stosunek pracy. Następnie od 1 stycznia 1984 r. do 31 grudnia 1985 r. został powołany na poprzednio zajmowane stanowisko przez Prezesa Wojewódzkiego Komitetu ZSL. Od dnia 1 stycznia 1986 r. rozpoczął pobieranie emerytury, a do pracy w Szkole w W.O. już nie powrócił. W latach 1986-1988 powód aktywnie społecznie uczestniczył w pracy Wojewódzkiego Komitetu ZSL. Pracę świadczył codziennie od 8 do 16 - przyjmując interesantów, organizując zebranie, werbując nowych członków. W niedziele i święta uczestniczył w zebraniach członkowskich.

Decyzją Państwowego Terenowego Inspektora Sanitarnego w C. z dnia 9 stycznia 1996 r. u Henryka K. stwierdzono chorobę zawodową [...], zaś Obwodowa Komisja Lekarska do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia [...] w C. zaliczyła go do III grupy inwalidów w związku z chorobą zawodową ustalając 30% długotrwały uszczerbek na zdrowiu.

Z roszczeniem o wypłatę jednorazowego odszkodowania z tytułu tego uszczerbku na zdrowiu powód wystąpił w marca 1996 r. do pozwanego Urzędu Gminy w D., skąd otrzymał odpowiedź odmowną. Nie wystąpił natomiast z roszczeniem do pozostałych pozwanych, to jest Szkoły Podstawowej w W.O. i Polskiego Stronnictwa Ludowego - Zarządu Wojewódzkiego w C.

Ostatecznie Sąd pierwszej instancji uznał, że ostatnim zakładem pracy, zatrudniającym powoda i zarazem zakładem, w którym był on narażony na nawrót choroby zawodowej (co potwierdził biegły laryngolog) był Wojewódzki Komitet Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego w C. i Sąd uznał ten Komitet za pracodawcę w ro-

zumieniu art. 3 KP. Następcą prawnym tego pracodawcy jest Zarząd Wojewódzki Polskiego Stronnictwa Ludowego w C., stąd też zdaniem Sądu jednorazowe odszkodowanie przysługuje od Polskiego Stronnictwa Ludowego - Zarządu Wojewódzkiego w C., natomiast w stosunku do pozostałych pozwanych jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Wobec apelacji pozwanego Zarządu Wojewódzkiego PSL, wyrokiem z dnia 14 kwietnia 1997 r. [...] Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie oddalił ją, dzieląc ustalenia poczynione przez Sąd Rejonowy. Zdaniem Sądu drugiej instancji choroba zawodowa powoda (przewlekły przerostowy nieżyt krtani) najprawdopodobniej powstała w czasie jego pracy w szkole, ale w czasie pracy w ZSL był on również narażony na nasilenie się choroby, gdyż proces chorobowy już rozpoczęty trwał nadal. Tym samym zobowiązanym do wypłaty odszkodowania jest ostatni zakład pracy powoda, w którym był on narażony na nawrót choroby zawodowej (art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych - jednolity tekst: Dz. U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.).

Powyższy wyrok zaskarżyła kasacją strona pozwana - Zarząd Wojewódzki PSL w C. i zarzucając naruszenie prawa materialnego "przez niewłaściwą wykładnię i zastosowanie" art. 9 i 32 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r., wniosła o uchylenie wyroków Sądów obu instancji i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. Według składającego kasację, pierwsze objawy choroby zawodowej [...] powstały u powoda w 1976 r. W czasie pracy powoda u pozwanego "nasiliły się jedynie objawy [...]", które błędnie zostały utożsamione z nawrotem choroby przez Sądy Rejonowy i Wojewódzki.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut naruszenia prawa materialnego polegający na błędnym zrozumieniu treści art. 32 ust. 2 pkt 2 ustawy wypadkowej i niewłaściwym, w okolicznościach sprawy przyjęciu związku między ustalonym stanem faktycznym i normą prawa, nie jest trafny, zaś zarzut naruszenia w ten sam sposób art. 9 ustawy, nie przystaje do samej treści skargi. Przepis art. 9 zawarty w rozdziale 2 zatytułowanym "jednorazowe

odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu", przewiduje prawo pracownika do jednorazowego odszkodowania, gdy na skutek między innymi choroby zawodowej, doznał on stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, definiując także stały i długotrwały uszczerbek na zdrowiu. Kasacja nie kwestionuje w ogólności prawa powoda do jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej, ale ocenia brak legitymacji biernej po stronie składającego kasację. Zarzut ten (braku legitymacji biernej) na gruncie art. 32 ust. 2 pkt 2 ustawy wypadkowej z dnia 12 czerwca 1975 r. nie może zostać podzielony. Za zakład pracy (pracodawcę), od którego przysługuje odszkodowanie uważa się - w razie choroby zawodowej - zakład zatrudniający pracownika w czasie kiedy stwierdzono u niego uszczerbek na zdrowiu, a jeżeli w czasie pracy w tym zakładzie pracownik nie był narażony na powstanie lub nawrót choroby zawodowej, odszkodowanie przysługuje od ostatniego zakładu pracy, w którym narażenie to występowało.

W czasie kiedy ustalony został u powoda uszczerbek na zdrowiu (styczeń 1996 r.) nie pozostawał on już w stosunku pracy. Od 1 września 1982 r. został ponownie zatrudniony w Wojewódzkim Komitecie Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego w C. jako sekretarz etatowy Gminnego ZSL w D. Funkcję tę pełnił z wyboru do 31 grudnia 1983 r., kiedy to rozwiązano z nim stosunek pracy w Szkole Podstawowej w W.O., a z dniem 1 stycznia 1984 r. powołany został na to stanowisko przez Prezesa Wojewódzkiego Komitetu ZSL. Od 1 stycznia 1986 r. powód rozpoczął pobieranie emerytury, ale w WK ZSL pracował społecznie po 8 godzin dziennie aż do 1988 r.

Nie jest kwestionowane w kasacji, że [...] nieżył [...] powstał u powoda w następstwie pracy tak w oświacie jak i Stronnictwie Ludowym. Pierwotną przyczyną wystąpienia choroby zawodowej była praca nauczycielska, ale działalność polityczna dolegliwości te zaostrzyła i mimo że nie był to początek choroby zawodowej, to jednak w okresie pracy politycznej narażenie to w dalszym ciągu występowało. Przy takich ustaleniach faktycznych, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 393¹⁵ KPC), należy uznać, że świadczenia odszkodowawcze przysługują wnioskodawcy od ostatniego pracodawcy, a więc od pozwanego Polskiego Stronnictwa Ludowego Zarządu Wojewódzkiego w C. Jeżeli bowiem zatrudnienie pracownika ustało przed ustaleniem u niego stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, będącego

następstwem choroby zawodowej, jednorazowe odszkodowanie przysługuje od zakładu pracy, w którym zatrudnienie narażało go na nawrót choroby zawodowej, także wówczas, gdy choroba zawodowa powstała wcześniej, w czasie pracy u innego pracodawcy. Tak interpretując przepis art. 32 ust. 2 pkt 2 ustawy wypadkowej, Sąd Wojewódzki nie naruszył prawa materialnego. W tym stanie rzeczy kasacja, jako nie oparta na usprawiedliwionych podstawach, podlega oddaleniu na podstawie art. 393¹² KPC.

=====